

FJALA E DEPUTETIT XHELAL MZIU

E ENJTE DATA 15 QERSHOR 2023

Të dashur qytetarë,

Të nderuar kolegë,

Marrëveshjen e huasë sot me KfW-në, për trajtimin e mbetjeve të ngurta, do ta konsideroja pozitive për sa i përket partneritetit që kemi me të, duke qenë një institucion financiar, i cili ka dhënë një kontribut të jashtëzakonshëm në këto vite, si në financimin e ujësjellës-kanalizimeve, në ndërtimin e rrugëve, ashtu dhe në trajtimin e mbetjeve urbane, por e konsideroj të papranueshme që gati në çdo seancë ne ndërmarrim iniciativën për të marrë një kredi, aq më tepër një kredi për një sektor abuziv si incenerimi ose trajtimi i mbetjeve urbane. Shqipëria është bërë kryefjala e PPP-ve, e inceneratorëve, të cilët i kanë kushtuar jo pak buxhetit të shtetit, por më shumë se 430 milionë euro, madje PPP-të janë denoncuar jo vetëm nga opozita shqiptare, nga qytetarët shqiptarë apo nga institucionet audituese në Shqipëri, por dhe Banka Botërore dhe FMN-ja kanë qenë kundër tyre. Sa i përket marrjes së kësaj kredie, e shoh me mjaft skepticizëm, ka mjaft problematika shqetësuese për çdo qytetar shqiptar. Po ta shohësh, edhe në këtë kredi ne “ushqejmë” inceneratorët, sidomos njërin nga tre inceneratorët që kemi. Kjo është e papranueshme. Në fakt, ne në Shqipëri nuk e kemi kapacitetin për të ndërtuar inceneratorë. Inceneratorët ndërtohen kryesisht në qytetet e mëdha europiane, jo në Shqipëri me 2 milionë banorë. Ndërtimi i tre inceneratorëve ka treguar se është vërtet një hap i gabuar dhe korruptiv. Kudo në Europën Perëndimore përdorimi i landfill-eve është një zgjidhje dhe ne nuk kemi pse të bëjmë shpikjen e rrotës, por mjafton të përdorim ndërtimin e landfill-eve, aq më tepër kur Shqipëria ka 61 bashki, ka territore mjaft të përshtatshme për ndërtimin e landfill-eve me një kosto shumë herë më të ulët se ndërtimi i inceneratorëve. Edhe po të shohim në termat e ndërtimit të kësaj marrëveshjeje, ka mjaft probleme shqetësuese për qytetarët, si rifinancimi për Durrësin, që ka të bëjë me inceneratorin e Tiranës. Nuk është normale të mos kemi një listë analitike për financimin, pra se ku do të shkojë.

Tjetër problem shqetësues është dhe ndarja proporcionale e këtij investimi. Edhe në këtë rast shohim që kemi një shpërqendrim ose një proporcion jo të drejtë të financimit, flas këtu për qarkun e Lezhës, të Shkodrës, të Kukësit, të cilat nuk janë përfituese si qarqet e tjera të Shqipërisë, duke pasur kështu një diskriminim territorial. Bashkitë, sipas detyrimit ligjor, marrin taksat e pastrimit të familjet, të bizneset, që janë taksa marramendëse. Është e pajustificueshme që të merret një kredi për t'i financuar, kur ato i kanë të gjitha kapacitetet e nevojshme për ta përballuar, kuptohet, duke përdorur landfill-et. Është e papranueshme të jepet një kredi po për këtë sektor, ku shumë kollaj kjo kredi mund të përdorej në një destinacion tjetër. Kudo në botë përdoret mbledhja e mbetjeve urbane me ndarje në burim, vetëm në Shqipëri nuk ndodh kjo. A nuk do të ishte më normale që këto 50 milionë euro të shkonin në drejtim të familjeve, që ato të bënin ndarjen në burim, pra duke krijuar një kulturë dhe një kosto shumë herë më të ulët, madje duke i bërë bashkitë më efektive, që me ndarjen në burim ta shesin në treg produktin që marrin? Sot ndodh një absurditet me një incenerator të Tiranës, sepse, nëse ndërtohet një pallat në Kamëz, në Vorë, në Durrës apo në Kavajë, dheu që prodhohet duhet të shitet në inceneratorin e Tiranës, dhe nëse njëra nga këto bashki ka nevojë për ta përdorur këtë

mbetje urbane për të mbushur një gropë brenda territorit të saj, duhet të shkojë ta blejë tek inceneratori i Tiranës. Është skandaloze dhe e papranueshme. Kështu që një zgjidhje e leverdishme do të ishte stimulimi për familjet, që të ndajnë produktin në burim, pra atje ku prodhohet kjo mbetje urbane. Shqetësim për çdo qytetar mbetet borxhi publik, i cili ka arritur në shifra marramendëse. Është vërtet e frikshme shifra që marrim. Në dy seanca kemi të paktën një nënshkrim marrëveshjeje për marrjen e borxhit, madje borxh në euro, e cila e ka katandisur euron në atë pikë sa që çdo ditë humbim një lek. Është absurde, sepse qeveria vazhdon të marrë borxh dhe sapo mori eurobondin 500 milionë euro, me 6,125%, pra dy herë më shumë se dy vjet më parë. Marrim një borxh të madh për të paguar një kredi, që ishte me borxh të vogël ose, thënë ndryshe: bli këlysh për të shitur qen. Është absurde, aq më tepër kur thyhen rregullat e buxhetit të shtetit, kur tavani maksimal i marrjes së borxhit nga një qeveri është 300 milionë euro, por qeveria e ka kapërcyer këtë, duke mos u futur në tregun e brendshëm. Do të ishte më normale të bëhej nëpërmjet bonove të thesarit apo blerjeve të euros në tregun e brendshëm, pasi do të ishte një zgjidhje më e leverdishme për buxhetin e shtetit dhe për qytetarët. Është absurd edhe një fenomen tjetër në Shqipëri: jemi ndoshta i vetmi vend që Europë, por edhe më gjerë, që kemi një valutë vendase si leku, por ku, faktikisht, prioritare është euro. Kjo nuk ndodh në asnjë nga vendet e BE-së, as në Kroaci, e cila, edhe pse është anëtare e BE-së, përdor valutën vendase; po ashtu, dhe Bullgaria dhe disa shtete të tjera, të cilat ju i njihni më mirë, përdorin valutën vendase. Përse ne, në çdo lloj transaksioni që bëjmë, madje edhe në ato shtetërore, duhet të përdorim euron, ndërkohë që kemi valutën vendase?! Bota po zihet për përdorimin e parave, si Rusia, e cila do të përdorë rublën në tregtinë e jashtme, kurse qeveria jonë, vullnetarisht, përdor euron dhe valuta vendase nuk funksionon.

Pra, janë disa instrumente, të cilat e kanë përkeqësuar ndjeshëm ekonominë, ndaj shpresoj që qeveria të mos rendë pas huave që nuk sjellin një fizibilitet. Situata sot në Shqipëri dallon nga vendet e tjera të Europës. Në Europë ka filluar rënia progresive e inflacionit, vetëm në Shqipëri ndodh e kundërta. Në muajin maj inflacioni u rrit më shumë se në katër muajt pararendës, madje kjo u certifikua fiks te grupi i ushqimeve, që pati një rritje prej 10%, duke ndikuar në mënyrë të drejtpërdrejtë në xhepat e qytetarëve. Ndaj unë jam kundër kësaj kredie, sepse destinacioni i saj është absolutisht i pajustificueshëm dhe do të rëndojë akoma më tej jo vetëm në ekonominë shqiptare, por edhe në xhepat e qytetarëve shqiptarë. Faleminderit!